

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ
СУМСЬКА ОБЛАСНА НАУКОВА
МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА

Видатний український психіатр –
уродженець Глухівщини
Олександр Іванович Ющенко

Біобібліографічний показник
(до 145-річчя від дня народження)

Суми - 2014

***Відповідальний за
випуск:***

**Безверха О.В., завідувача відділом
науково-бібліографічної та
інформаційної роботи**

***Матеріал підго-
тувала:***

Безверха О.В.

***Комп'ютерний
набір та верстка:***

Безверха О.В.

Видатний український психіатр – уродженець Глухівщини Олександр Іванович Ющенко : біобібліограф. показник / уклад. О. В. Безверха. – Суми, 2014. - 24 с.

Біобібліографічний показник присвячений 145-річчю від дня народження відомого вітчизняного ученого, психіатра, одного з основоположників біохімічного напрямку в психіатрії, представника харківської психіатричної школи, що працював у свій час на Сабуровій дачі, який своїми науковими досягненнями зробив вагомий внесок в розвиток вітчизняної наукової і практичної психіатрії, в т.ч. і харківської психіатричної школи.

Видання містить основні нариси життя та діяльності О.І. Ющенка, друковані наукові праці та літературу про нього. Наукові праці у показнику розташовані в алфавіті авторів і назв.

Розрахований на спеціалістів медичної галузі та всіх, хто цікавиться питаннями історії медичної науки, охорони здоров'я.

У поданні О.І. Ющенко, психіатрія «спирається на чотири слони - це психологія і психопатологія; анатомія і гістологія; біохімія; фізіологія кори мозку».

Нарис життя та діяльності Олександра Івановича Ющенка

Олександр Іванович Ющенко народився на хуторі Водотеча, біля Глухова, Чернігівської губернії 2 грудня 1869 р. в родині селян. Навчання почав спочатку у дияка, а потім його віддали в сільську школу. Хлопчик відмінно навчався, швидко закінчив школу і в 1880 р. вступив до гімназії.

У 1888 р. Олександр Іванович отримав атестат зрілості і вступив на медичний факультет Харківського університету. На четвертому курсі студент О.І. Ющенко взяв наукову тему "Содержание свободной соляной кислоты и состояние пищеварительной способности желудка при различных заболеваниях его", за яку університет нагородив його золотою медаллю.

У 1893 р. Ющенко закінчив медичний факультет Харківського університету і два роки перебував ординатором на кафедрі нервових і душевних хвороб у професора П.І. Ковалевського.

Після захисту дисертації Олександр Іванович у 1896 р. отримав ступінь доктора медицини і був відряджений для "дальнейшего усовершенствования" у клініку нервових і душевних хвороб Петербурзької Військово-медичної академії професора В.М. Бехтерева. Менше року працював Ющенко в Петербурзькій клініці, займався в гістологічній та фізіологічній лабораторіях.

У 1897 р. Олександра Івановича запросили в велику окружну лікарню м. Вінниці Подільської губернії. Три роки працює тут О.І. Ющенко ординатором і прозектором. Вчений віддається з усім запалом організаторській роботі - завідує відділеннями, розтинає трупи, вивчає їх мозок в ним же обладнаній лабораторії. Тут Олександр Іванович сформувався як

допитливий і досвідчений психіатр-клініцист, отримав той організаційний гарт, притаманний основним кадрам наших найкращих психіатрів. Ющенко О.І. з Вінницької окружної лікарні знову повертається до Петербурга. В психіатричній лікарні він отримав задовільну матеріальну базу і зміг, нарешті, взятись за розробку улюблених біохімічних тем. Пропрацював в біохімічній лабораторії Інституту експериментальної медицини під керівництвом спочатку Ненцького, а потім Зібер-Шумової 13 років. Клініка була майже залишена, проте біохімія в психоневрології набула тут широкого розвитку. Його обирають членом-кореспондентом Інституту експериментальної медицини.

1911 р. - О.І. Ющенко обирають приват-доцентом душевних і нервових хвороб Юр'ївського університету, але, читаючи лекції, він не пориває з лабораторією.

1918 р. - працює ординарним професором психіатрії і нервових хвороб Юр'ївського університету.

1920 р. - отримує кафедру нервових і душевних хвороб в Північно-Кавказькому університеті.

Не менш різноманітною і інтенсивною була його суспільна діяльність. В найбільш важкий період життя Донського Університету він був один час його ректором, згодом членом правління.

Олександр Іванович був активним організатором і головою Північно-Кавказького товариства невропатологів і психіатрів. Він відновив педіатричне товариство і активно сприяв створенню на Північному Кавказі цілої низки науково-дослідних установ.

З 1929 р. - заслужений діяч науки.

1930 р. став важливою віхою в житті Олександра Івановича - його запросили до Харкова директором Інституту

клінічної психіатрії і соціальної психогієни. Сюди він переїздить з численною групою своїх учнів. Уже тоді зріла ідея створення з двох інститутів, психіатричного і психоневрологічного, єдиної Української Психоневрологічної Академії. Олександр Іванович був одним із палких поборників цієї ідеї і з 1932 р. стає її науковим консультантом, головою наукових сесій і директором клініки неврозів.

У 1934 р. О.І. Ющенко обирається академіком Української Академії наук.

Вируюча енергія О.І. Ющенка не знала зупинки. За час своєї 43-річної наукової діяльності О.І. Ющенко збагатив вітчизняну психіатрію 120 роботами з різних питань клінічної психіатрії, експериментальних досліджень в психіатрії

Академік О.І. Ющенко створив одну із творчих, чудових шкіл в психіатрії, виховав цілу плеяду учнів, які стали відомими науковими і суспільними діячами.

Помер академік О.І. Ющенко 13 червня 1936 року, похований на одному з кладовищ м. Харкова. У некролозі підкреслювалося, що помер один з найстаріших психоневрологів Радянського Союзу.

Великий і оригінальний розум, різнобічна освіченість, велика творча активність, життєрадісність, простота і доступність - основні риси особистості Олександра Івановича, який так багато зробив для вітчизняної науки.

Внесок О. І. Ющенка у вітчизняну і світову психіатрію

У науковій спадщині Олександра Івановича надзвичайно актуальні роботи про будову симпатичних вузлів, про ферментативніта еволюційно-генетичні процеси у душевнохворих - «Paramyoclonusmultiplex» (у співавторстві з Н. М. Плохинским, 1894), «Юнацький прогресивний параліч» (1895), «До питання про постільний зміст душевнохворих» (1901), «Суть душевних хвороб і біологохімічні дослідження їх» (1912), «Лекції з психіатрії: у 2-х частинах» (1923), «Питання класифікації, профілактики і лікування так званих травматичних неврозів» (1935) .

Його книга «Сутність душевних хвороб і біологохімічні дослідження їх» (1912) - перша фундаментальна праця в області біологічної психіатрії - відкрила перед психіатрами новий напрямок у пізнанні сутності душевних розладів: «Лекції з психіатрії» (1923-1924) - одна з перших спроб обґрунтування психопатологічних феноменів через патофізіологічні процеси. Завершальним етапом наукової роботи Олександра Івановича на Ростовській землі став розроблений їм еволюційно-генетичний напрям про роль і місце конституції людини в психіатрії.

Внесок О.І. Ющенка у вітчизняну і світову психіатрію був гідно оцінений - завідувач кафедри Ростовського медичного інституту став першим в історії радянської психіатрії академіком, у 1934 р. його обирають дійсним членом Академії наук УРСР.

Олександр Іванович написав близько 120 робіт: ряд біохімічних досліджень при душевних хворобах синтезований в курсі «Сутність душевних хвороб і біологохімічні дослідження їх» (1912), переведеному на багато іноземних мов. В цих роботах він показав зміни окислювальних, ферментативних та інших процесів у душевнохворих і у тварин з ендокринними

поразками. Сюди примикають праці про хімізм травних процесів; дослідження, присвячені вченню про конституцію, названому їм еволюційно-генетичним – О.І. Ющенко виділяє три типи: еотип, палеотип, неотип, створені внаслідок способу життя, виробничо-трудових відносин та інших моментів, притаманних епохам розвитку людства; роботи щодо сутності і класифікації неврозів (гострі реактози, справжні неврози, персононеврози (цільові)), про патології характерів. Аналіз тих і інших дається з урахуванням особливостей «поверховості» особистості, вегетатики, типології, соціальної спрямованості і т.п.

Узагальнюючи спостереження над 114 хворими чоловічого неспокійного відділення психіатричної лікарні, О.І. Ющенко у своїй роботі «До питання про постільний зміст душевнохворих» (1901) підкреслював, що насильницьке утримання душевнохворих у ліжку не може застосовуватись, і зробив висновок про особливо велике значення постільного лікування для хворих з прогресивним паралічем і аментивними станами.

У 1912 р. Олександр Іванович прочитав курс лекцій під назвою «Сутність душевних хвороб і біохімічне дослідження їх», де зазначив: *«Психіатрія вивчає хвороби і хворобливі стани, які виявляються розладом психічної діяльності. Предметом психіатрії є виявлення причин душевних розладів, пізнання суті патологічних процесів, які лежать в основі психічних захворювань, їх виродження і лікування. Психіатрія є одним з розділів медицини і займає особливе положення серед інших медичних спеціальностей своїм розподілом хворих на соматичних і психічних. Психіатру необхідно знати психологію, оскільки досить йому поговорити з душевнохворим, щоб швидко виявити, з чим він має справу. Загальний курс психіатрії включає*

цілий ряд складних захворювань організму, які пов'язані з порушенням психічної діяльності, а саме: розладом тих проявів людського організму, завдяки досконалості і гармонійному розвитку яких людина так різко виділяється серед інших людей». Базове знайомство з душевними захворюваннями О.І. Ющенко пропонує знати кожному лікарю не тільки для виявлення і лікування, але і для того, щоб прийти на допомогу юристу, адміністратору, педагогу і соціологу. Причини душевних хвороб поділяли на внутрішні і зовнішні, фізичні і психічні.

Академік О.І. Ющенко зробив вагомий внесок у розвиток вітчизняної медичної науки. Його принциповість, цілеспрямованість, широта наукових інтересів і оригінальність мислення, сумлінність, наполегливість у праці є прикладом для молоді, яка присвятила себе психіатричній науці.

Без сумніву, творча біографія і наукові досягнення Олександра Івановича мають великий інтерес для історії вітчизняної науки і потребують подальшого ретельного дослідження, особливо харківський період його життя та наукової діяльності.

Вінницька обласна психоневрологічна лікарня ім. академіка О.І. Ющенка

Вінницька психоневрологічна лікарня носить ім'я академіка О.І. Ющенка в знак пошани та пам'яті про великого вченого, який зробив значний внесок в розвиток української психіатрії.

Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О.І. Ющенка була відкрита 25 травня 1897 року на 720 ліжок для надання спеціалізованої психіатричної допомоги населенню Південно-Західного краю.

Під час організації лікарні її відвідали видатні вітчизняні психіатри С.С. Корсаков та В.М. Бехтерев, що мало велике значення в подальшій діяльності лікарні.

В лікарні працювали видатні психіатри, доктори медичних наук, організатори охорони здоров'я, які зробили вагомий внесок в розвиток психоневрологічної допомоги населенню Вінниччини: Кузнецов В.П., Ющенко О.І., Країнський І.В., Колотинський С.Д., Дарашкевич Л.Л., Бойно-Родзевич Г.Г., Стрільчук І.В., Ремига О.Л., Зайцев О.О., Голубцов Ф.О., Мар'янчик Р.Я., Мізрухін І.А., Альперович П.М., лікарі - Слічний І.В., Сінкевич А.І., Обухова Є.О., Гарцев Т.С., Файнгольд М.В., Мисовська Т.П., Катранова К.В., Муляр Д.В., Ольхова Я.С., Шемчук М.І. та інші.

Вінницька обласна психоневрологічна лікарня ім. академіка О.І. Ющенка є лікувально-профілактичним закладом, який забезпечує кваліфіковану спеціалізовану стаціонарну та поліклінічну медичну допомогу з психіатрії, неврології та нейрохірургії населенню області, центром організаційно-методичного керівництва лікувально-профілактичними закладами, розміщеними на території області, базою спеціалізації, підвищення кваліфікації лікарів та середніх медпрацівників, базою Вінницького національного медичного університету та медичного коледжу з питань психіатрії, неврології та нейрохірургії.

Основні наукові праці О.І. Ющенка

1. Пинель П. Медико-философское учение о душевных болезнях / П. Пинель ; пер. Е. Н. Ковалевской, А. И. Ющенко // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 85-115 ; № 2. – С. 43-91 ; № 3. – С. 28-76.
2. Проблемы клинической и экспериментальной невропатологии и психиатрии : юбилейный сб. / ред. коллегия : И. М. Бельгов, П. Я. Гальперин, А. И. Ющенко [и др.]. – Х. : Укр. психоневрологическая акад., 1936. – 438 с. : ил.
3. Ющенко А. И. Влияние дироидина, спермина и адреналина, а также удаление щитовидной железы и яичек на окислительные процессы, ядовитость мочи и дыхательный газообмен у животных / А. И. Ющенко // Русский врач. – 1907. - № 42. – С. 1457 ; № 43. – С. 1493-1494 ; № 46. – С. 1601-1602 ; № 47. – С. 1636-1637 ; № 48. – С. 50.
4. Ющенко А. И. Влияние дироидина, спермина и адреналина, а также удаление щитовидной железы и яичек на окислительные процессы, ядовитость мочи и дыхательный газообмен у животных / А. И. Ющенко // Русский врач. – 1908. - № 9. – С. 301-302 ; № 18. – С. 615-617 ; № 19. – С. 647-650 ; № 20. – С. 847-850.
5. Ющенко А. И. Вопросы классификации, профилактики и лечения так называемых травматических неврозов / А. И. Ющенко. – Х., 1935. – 108 с.
6. Ющенко А. И. Всеукраинская психоневрологическая академия / А. И. Ющенко, Д. Г. Шмелькин // Психогигиену в массы. – 1934. - № 4/5. – С. 12.
7. Ющенко А. И. Значение работ И.П. Павлова для выработки научного мировоззрения / А. И. Ющенко // Известия Северо-Кавказского гос. ун-та. – 1926. – Вып. 7. – С. 162-166.

8. Ющенко А. И. К вопросу о постельном содержании душевно-больных / А. И. Ющенко // Русский мед. вестник. – 1899. – Т. 1, № 2. – С. 15-28 ; № 3. – С. 1-10.
9. Ющенко А. И. К вопросу о постельном содержании душевно-больных: реф. Любомудров П. / А. И. Ющенко // Медицинское обозрение. – 1900. – Т. 54. – С. 59.
10. Ющенко А. И. К вопросу о постельном содержании душевно-больных: реф. Греке В. / А. И. Ющенко // Неврологический вестник. – 1899. – Т. 7, Вып. 1. – С. 181-182.
11. Ющенко А. И. К вопросу о строении симпатических узлов у млекопитающих и человека / А. И. Ющенко. – Варшава, 1896. – 44 с.
12. Ющенко А. И. К вопросу о строении симпатических узлов у млекопитающих и человека / А. И. Ющенко // Архив микроскопической анатомии. – 1897. – Т. 49.
13. Ющенко А. И. К вопросу об излечимости периодических психозов / А. И. Ющенко // Русский мед. вестник. – 1901. – С. 30.
14. Ющенко А. И. К учению о диплегии (болезнь Литтля) / А. И. Ющенко // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 19-46.
15. Ющенко А. И. К физиологии щитовидной железы: о жировом и окислительном ферментах щитовидной железы и о влиянии последней на липолитические и окислительные процессы в крови / А. И. Ющенко // Архив биологических наук. – 1909. – Вып. 3/4 – С. 171.
16. Ющенко А. И. Критики академика И. П. Павлова и марксизм / А. И. Ющенко // Ленинградский международный журнал. – 1927. - № 4. – С. 3-15.
17. Ющенко А. И. Лекции по психиатрии, записанные Г. И. Шоц : в 2 ч. / А. И. Ющенко. – М.-Ростов н/Д : Прибой. – Ч. 1 : Историческое введение. Основы психологии. – 1923. – 108 с.

18. Ющенко А. И. Лекции по психиатрии, записанные Г. И. Шоц : в 2 ч. / А. И. Ющенко. – М.-Ростов н/Д : Прибой. – Ч. 2 : Общая психопатология. – 1923. – 119 с.
19. Ющенко А. И. Материалы к физиологии щитовидной железы: содержание фосфора, азота и липоидов у тиреоидэктомированных животных / А. И. Ющенко // Архив биологических наук. – 1913. – Т. 18, № 1/2 – С. 101.
20. Ющенко А. И. О желудочном пищеварении, преимущественно об отделительной работе желудочных желез у душевно-больных / А. И. Ющенко // Русский врач. – 1902. - № 24. – С. 909-911 ; № 25. – С. 967-968 ; № 28. – С. 1026 ; № 34. – С. 1209 ; № 37. – С. 1323-1327 ; № 40. – С. 1449-1453 ; № 45. – С. 1656-1697.
21. Ющенко А. И. О научно-практической деятельности Украинского государственного института клинической психиатрии и социальной психогигиены имени Я. М. Свердлова / А. И. Ющенко // Врачебное дело. – 1931. - № 5/6. – С. 300-302.
22. Ющенко А. И. О раннем сифилисе нервной системы / А. И. Ющенко // Центральная газета для лечения нервных болезней. – 1897.
23. Ющенко А. И. Об окислительных процессах в организме душевнобольных и ядовитости мочи у них / А. И. Ющенко. – СПб., 1906.
24. Ющенко А. И. Об окислительных процессах внутренних органов и об активировании экстрактами их недейтельного фермента редьки (*Raphanussativa*) / А. И. Ющенко // Архив биологических наук. – 1910. – Т. 16, № 1. – С. 53.
25. Ющенко А. И. Об отношении нижнего брыжеечного симпатического узла к иннервации мочевого пузыря и об автоматических движениях последнего / А. И. Ющенко // Архив биологических наук. – 1898. – Т. 6. – С. 554 ; Т. 5. – С. 554.

26. Ющенко А. И. Об отношении нижнего брыжеечного симпатического узла к иннервации мочевого пузыря и об автоматических движениях последнего / А. И. Ющенко // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. XXXII, № 2. – С. 145-146.
27. Ющенко А. И. Организация психоневрологической помощи в Северо-Кавказском крае / А. И. Ющенко // Советская медицина в борьбе за здоровые нервы. – Ульяновск, 1926. – С. 120-121.
28. Ющенко А. И. Содержание фермента, разлагающего нуклеиновую кислоту (нуклеазы в различных органах животного и человека / А. И. Ющенко // Архив биологических наук. – 1911. – Т. XXIII, Вып. 1. – С. 1.
29. Ющенко А. И. Сущность душевных болезней и биолого-химические исследования их / А. И. Ющенко. – СПб., 1912. – 130 с.
30. Ющенко А. И. Успехи медицины и психоневрологии за последние сорок лет / А. И. Ющенко // Врачебное дело. – 1929. - № 4. – С. 293-294 ; № 5. – С. 367-369.
31. Ющенко А. И. Учение о конституциях с эволюционно-генетической точки зрения / А. И. Ющенко. – М., 1927.
32. Ющенко А. И. Юношеский прогрессивный паралич / А. И. Ющенко. – Варшава, 1985. – 118 с.
33. Ющенко О. І. Перший Всеукраїнський психоневрологічний з'їзд / О. І. Ющенко // Вісті ВУАН. – 1934. - № 4. – С. 28-31.

Література про Олександра Івановича Ющенка

1. Академік О. І. Ющенко: некролог // Українська психоневрологічна академія : наук.-інформ. матеріали. – Х., 1936. - Вип. 1. - С. 2-4.
2. Браиловский В. К 40-летнему юбилею научной, педагогической и общественной деятельности академика А. И. Ющенко / В. Браиловский // Врачебное дело. – 1935. - № 9. – С. 803-804.
3. Горбачёв В. К. Материалы к истории кафедры психиатрии ВГМИ / В. К. Горбачёв, И. Ф. Мягков // Шизофрения (терапия, патогенез, клиника): труды Воронежского мед.ин-та. – Воронеж: Воронежский ун-т, 1968. - Т. 63. - С. 10-14.
4. Грандо О. Ющенко Олександр Іванович (1869-1936) / О. Грандо // Визначні імена в історії української медицини. – К. : Тріумф, 1997. – С. 254-255.
5. Деятели психиатрии (краткие биографические сведения) // Психиатрия. Таблицы и схемы / Я. П. Фрумкин, Г. Л. Воронков, И. Д. Шевчук. – К.: Вища шк., 1977. - С. 60-77.
6. Запорожец, Петр. О пребывании революционера П. К. Запорожца с июля 1898г. по 1905г. в Винницкой окружной лечебнице и о гуманном отношении врача А. И. Ющенка к нему : материалы и док. / П. Запорожец. – Винница, 1962. – С. 12-13, 89-102, 153-154.
7. Зеленский Н. М. 150 лет Сабуровой дачи / Н. М. Зеленский. - К.-Х. : Госмедиздат УССР, 1946. - 160 с.
8. История кафедры психиатрии и психиатрической клиники Воронежской государственной медицинской академии им. Н. Н. Бурденко [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://psy-vrn.by.ru/history.html>. - Заголовок с экрана.
9. К 40-летнему юбилею научной, педагогической и общественной деятельности академика А. И. Ющенко / Д. Н. Арутюнов, В. В. Браиловский, Н. М. Вольфсон,

- Н. И. Зотина // Советская психоневрология. – 1935. - № 3. – С. 5-8.
10. Кавецкий Р. Є. Ющенко Олександр Іванович / Р. Є. Кавецкий, К. П. Балицкий // Вклад ученых Академії наук Української РСР в розвиток медицини. – К., 1957. – С. 92-93.
 11. Капустянский В. Л. Биография юбиляра : Кафедра психиатрии Ростовского государственного медицинского университета: вчера, сегодня, завтра [Электронный ресурс] / В. Л. Капустянский, А. О. Бухановский // Психиатрия на рубеже тысячелетий : материалы научно-практ. конф. психиатров Юга России (г. Ростов-на-Дону, 21-23 дек. 1999 г.). - Режим доступа: <http://www.centerphoenix.ru/papers.php>. – Заголовок с экрана.
 12. Киселенко П. Лікар-академік О. І. Ющенко / П. Киселенко // Народ. Трибуна. – 1981. – 5 черв.
 13. Клочко В. Л. Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка. 1897–1997 : історичний нарис / В. Л. Клочко. - Вінниця: Віноблдрукерня, 1997. - 136 с.
 14. Коваленко И. В. К истории Винницкой областной психоневрологической больницы им. академика А. И. Ющенко / И. В. Коваленко, Н. Г. Пшук // История украинской психиатрии: сб. науч. работ Украинского НИИ клинической и экспериментальной неврологии и психиатрии и Харьковской городской клинической психиатрической больницы № 15 (Сабуровой дачи) / под общ. ред. И. И. Кутько, П. Т. Петрюка. – Х., 1994. - Т. 1. - С. 64-65.
 15. Корсаков С. С. Избранные произведения (сведения о А. И. Ющенко – Винницкая окружная лечебница) / С. С. Корсаков. – М., 1954. - 771 с.
 16. Марьянчик Р. Я. Академик Александр Иванович Ющенко : биограф. очерк / Р. Я. Марьянчик, И. А. Мизрухин // Вопросы социально-трудовой реадaptации психических больных. – Винница, 1969. – С. 7-13.

17. Маслов Е. В. Александр Иванович Ющенко / Е. В. Маслов // Журнал невропатологии и психиатрии имени С. С. Корсакова. – 1981. - № 2. – С. 123-124.
18. Новофастівська К. Покликання вченого (до 100-річчя з дня народження О. І. Ющенка) / К. Новофастівська // Вінницька правда. – 1969. – 2 груд.
19. Профессор А. И. Ющенко (к 35-летию научно-педагогической и врачебной деятельности) // Советская психоневрология. – 1928. - № 9. – С. 107-109.
20. Рохлин Л. Л. Ющенко Александр Иванович / Л. Л. Рохлин // Очерки психиатрии. – М., 1967. – С. 275.
21. Сандул В. Професор трьох університетів / В. Сандул // Народ. трибуна. – 1990. – 23 трав.
22. Чернобров И. В. К истории первых совместных научно-практических мероприятий Украинского института усовершенствования врачей и учреждений здравоохранения Сумской области / И. В. Чернобров // Лікарська справа. – 1997. - № 2. – С. 143-146.
23. Чернобров І. В. Видатні медики-уродженці Глухівщини / І. В. Чернобров // Глухівщина. – 1992. – 9 верес.
24. Чернобров І. В. Золотий фонд медицини Сумщини (до 65-річчя з дня утворення Сумської обл.) / І. В. Чернобров // Медицина і здоров'я. – 2004. – 1 січня. – С. 3.
25. Шендерович Л. М. Александр Иванович Ющенко / Л. М. Шендерович // Очерки развития отечественной невропатологии. – Красноярск, 1962. – С. 254-255.
26. Эндин П. И. Александр Иванович Ющенко / П. И. Эндин // Сборник по психоневрологии, посвященный проф. Александру ивановичу Ющенко. – Ростов н/Д, 1928. – С. 19.
27. Юбилей профессора А. И. Ющенко // Врачебное дело. – 1928. - № 24. – С. 2002-2003.
28. Юдин Т. и. Александр Иванович Ющенко / Т. И. Юдин // Очерки истории отечественной психиатрии. – М., 1951.
29. Ющенко Александр Иванович // БМЭ. – М., 1936. – Т. 35. – С. 678.

30. Ющенко Александр Иванович // БМЭ / гл. ред. А. Н. Бакулев. – 2-е изд. – М. : Сов.энциклопедия, 1964. – Т. 35. – С. 932-933.
31. Ющенко Александр Иванович // БМЭ. – 3-е изд. – М., 1986. – Т. 28. – С. 422.
32. Ющенко Александр Иванович // История Академии наук Украинской ССР. – К., 1979. – С. 743.
33. Ющенко Александр Иванович // История городов и сел Украинской ССР : Сумская область. – К., 1980. – С. 243.
34. Ющенко Олександр Іванович // Історія АН УРСР. – К., 1967. – Кн. 2. – С. 472-473.
35. Ющенко Олександр Іванович // Історія міст і сіл Української РСР : Сумська область. – К., 1973. – С. 223.

**Наукові праці, підготовлені під
керівництвом О.І. Ющенка**

1. Агостили Ц. Бромистое и антитоксическое лечение эпилепсии : реферат / Ц. Агостили // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 133.
2. Ангелупи и Пьерацини. Надобность и влияние хирургогинекологического лечения при истерических невробах и при душевных болезнях : реферат / Ангелупи и Пьерацини // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 169-170.
3. Анджиолелла. Об изменении очень малых сосудов некоторых внутренних органов при прогрессивном параличе : реферат / Анджиолелла // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 153-154.
4. Буцели Н. Парестетическая мералгия и спинная сухотка : реферат / Н. Буцелли // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 131-132.
5. Габби. К клиническому учению о спастическом параличе у детей : реферат / Габби // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 114-115.
6. Деркум. Неврастения эссенциальная и симптоматическая : реферат / Деркум // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 2. – С. 133-134.
7. Добротворский М. С. Кровяные опухоли в нарастающем параличе помешанных : реферат / М. С. Добротворский // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 147.
8. Жестков И. В. Случай гематомиелин : реферат / И. В. Жестков // Архив психиатрии, неврологии и

- судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 117-118.
9. Кабитто С. Горячие воздушные бани как терапевтическое средство при некоторых эпилептических пароксизмах : реферат / С. Кабитто // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 137.
 10. Кабитто С. Токсичность пота у эпилептиков : реферат / С. Кабитто // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 136-137.
 11. Марандон де Монтиель. Ступорозность: реферат / Марандон де Монтиель // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 153.
 12. Марро. К учению о гипнотическом бреде : реферат / Марро // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 140.
 13. Мингазини и Буглиони. Клиническое и анатомическое исследование лятиризма : реферат / Мингазини и Буглиони // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 113-114.
 14. Новицкий О. Г. К казуистике истерии у солдат : реферат / О. Г. Новицкий // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 2. – С. 118-119.
 15. Пелизи Г. Б. К вопросу о происхождении отематомы у душевнобольных : реферат / Г. Б. Пелизи // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 137-138.
 16. Пеллигрини Р. Патогенное значение токсических веществ в моче душевнобольных : реферат / Р. Пеллигрини // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 157-158.
 17. Постовский Н. П. К диагностике сифилитических психозов : реферат / Н. Г. Постовский // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 126-127.

18. Сакович. О влиянии серого вещества дна третьего желудочка и зрительного бугра за температуру тела : реферат / Сакович // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 3. – С. 141.
19. Санэте де Санктис. Музыкальный эквивалент эпилептического приступа : реферат / Санэте де Санктис // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 2. – С. 124.
20. Серье. Лечение меланхоликов содержанием в постели : реферат / Серье // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 153.
21. Стеффани У. Сужение зрачка у душевнобольных : реферат / У. Стеффани, Е. Морпурго // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 1. – С. 143-144.
22. Тирелли. О некоторых митотических фигурах в межпозвоночных узлах паралитиков : реферат / Тирелли // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 154-156.
23. Финкельштейн А. А. Содержание свободной соляной кислоты и состояние пищеварительной способности желудочного сока при различных заболеваниях : реферат / А. А. Финкельштейн // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 111.
24. Хок. Общий паралич у двух сестер: десяти и пятнадцати лет : реферат / Хок // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1897. – Т. 30, № 1. – С. 144-146.
25. Шаффер. Изменение нервных клеток передних рогов при табесе : реферат / Шаффер // Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии. – 1898. – Т. 31, № 3. – С. 155.

ЗМІСТ

1.	Нарис життя та діяльності Олександра Івановича Ющенка.....	4
2.	Внесок О. І. Ющенка у вітчизняну і світову психіатрію.....	7
3.	Вінницька обласна психоневрологічна лікарня ім. академіка О. І. Ющенка.....	10
4.	Основні наукові праці О.І. Ющенка.....	13
5.	Література про Олександра Івановича Ющенка.....	17
6.	Наукові праці, підготовлені під керівництвом О. І. Ющенка.....	21

**40000, м. Суми,
вул. Петропавлівська, 105
Сумська обласна наукова медична бібліотека
Тел/факс: 655-106
Тел: 62-23-57**